

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Допускається до захисту.
Зав. кафедри менеджменту
докт. економ. наук, професор
 Ю. С. Гринчук
« 18 » 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

КОНТРОЛІНГОВИЙ МЕХАНІЗМ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ (НА МАТЕРІАЛАХ СФГ «ВІДРОДЖЕННЯ»,
ШРАМКІВСЬКОЇ ТГ, ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Виконала: Басанська Наталія Петрівна

Керівник: доцент Вихор Микола Васильович

Рецензент: к.е.н. доц В. С. Захваткин

Я, Басанська Наталія Петрівна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Затверджую.

гарант ОПП «Менеджмент»

 професор Ю. С. Гринчук

«19» грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Басанської Наталії Петрівни

Тема: Контролінговий механізм в системі управління підприємством (на матеріалах СФГ «Відродження», Шрамківської ТГ, Черкаської області)

Перелік питань, що розробляються в роботі: розкрити теоретичну сутність контролінгу; дослідити методичні підходи до формування контролінгового механізму у підприємствах; дослідити та узагальнити зарубіжний досвід функціонування контролінгового механізму у підприємствах; розкрити організаційно-економічні передумови та особливості впровадження контролінгу у систему менеджменту аграрних підприємств, зокрема у СФГ "Відродження"; обґрунтувати основні напрямки вдосконалення контролінгового механізму у підприємствах.

Вихідні дані: закони України, правові та нормативні акти Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, матеріали Міністерства економіки та Державного комітету статистики України, опубліковані дані галузевих статистичних досліджень, звітні матеріали СФГ "Відродження", монографічні і періодичні українські та зарубіжні видання.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	<i>виконано</i>
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	<i>виконано</i>
Аналітична частина	травень-липень 2023	<i>виконано</i>
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	<i>виконано</i>
Оформлення роботи	жовтень 2023	<i>виконано</i>
Перевірка на плагіат	листопад 2023	<i>виконано</i>
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	<i>виконано</i>
Подання на рецензування	грудень 2023	<i>виконано</i>

Керівник

підпис

доцент М. В. Вихор

Здобувачка

підпис

Н. П. Басанська

Дата отримання завдання «19» грудня 2022 року

РЕФЕРАТ

Басанська Н. П. Контролінговий механізм в системі управління підприємством (на матеріалах СФГ «Відродження» Шрамківської ТГ Черкаської області)

Кваліфікаційна робота магістра: 83 с., 10 рис., 15 табл., 49 джерел.

Ключові слова: *контролінг, менеджмент, підприємство, контролінговий механізм, система управління.*

Об'єкт дослідження –процес формування та функціонування системи контролінгу у підприємстві.

Предмет дослідження –сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів формування та функціонування контролінгового механізму у підприємствах.

Мета роботи – розробка теоретико-методологічних положень і практичних рекомендацій щодо впровадження та реалізації контролінгу в системі управління діяльністю сільськогосподарських підприємств.

Методи дослідження – діалектичний метод пізнання з використанням системного підходу до вивчення фундаментальних положень економічної науки стосовно управління якістю продукції підприємств. У процесі дослідження використано також абстрактно-логічний метод (зокрема прийоми аналогії і співставлення, індукції та дедукції), метод теоретичного узагальнення, статистико-економічний метод (зокрема його прийоми – порівняння, динамічний, структурний аналіз та ін.).

Досліджена теоретична сутність контролінгу як соціально-економічної категорії і специфічної функції менеджменту. Розкриті методичні підходи до формування контролінгового механізму у підприємствах. Проаналізований зарубіжний досвід впровадження контролінгового механізму у систему менеджменту підприємств.

Охарактеризовані організаційно-економічні передумови та особливості впровадження контролінгового механізму у СФГ «Відродження». Досліджений фактичний стан впровадження системи контролінгу у підприємстві, який проявляється, переважно, через реалізацію менеджерами функції контролю за виконанням прийнятих рішень.

Сформульовані рекомендації щодо вдосконаленню контролінгового механізму у СФГ «Відродження» шляхом вдосконалення управлінського обліку як інформаційно-аналітичної бази контролінгу та впровадження методів стратегічного контролінгу.

Основні положення і результати дослідження, які характеризують наукову новизну та особистий внесок автора, полягають у подальшому розвитку теоретичних та практичних підходів до впровадження контролінгового механізму у систему менеджменту аграрних підприємств.

ABSTRACT

Basanska N. Controlling mechanism in the enterprise management system (based on the materials of SFG "Vidrodgennya", Shramkivska LC, Cherkasy region)

Master's thesis: 83 pages, 10 figures, 15 tables, 49 sources.

Keywords: *controlling, management, enterprise, controlling mechanism, management system*

The object of research is the process of forming and functioning of the controlling system in the enterprise.

Subject of study - a set of theoretical, methodical and practical aspects of the formation and functioning of the controlling mechanism in enterprises.

The purpose of the work is to develop theoretical and methodological provisions and practical recommendations for the implementation and implementation of controlling in the system of managing the activities of agricultural enterprises.

Research methods are a dialectical method of learning using a systematic approach to the study of the fundamental provisions of economic science in relation to the management of enterprise product quality. In the research process, the abstract-logical method was also used (in particular, methods of analogy and comparison, induction and deduction), the method of theoretical generalization, statistical and economic method (in particular, its methods - comparison, dynamic, structural analysis, etc.).

The theoretical essence of controlling as a socio-economic category and a specific function of management is studied. Methodical approaches to the formation of a controlling mechanism in enterprises are disclosed. The foreign experience of introducing a controlling mechanism into the enterprise management system is analyzed.

The organizational and economic prerequisites and features of the implementation of the controlling mechanism in the SFG "Vidrodgennya" are characterized. The actual state of the implementation of the controlling system in the enterprise is studied, which is manifested, mainly, through the implementation by managers of the function of controlling the implementation of the decisions made.

Formulated recommendations for improving the controlling mechanism in SFG "Vidrodgennya " by improving management accounting as an information and analytical basis for controlling and implementing strategic controlling methods

The main provisions and results of the research, which characterize the scientific novelty and personal contribution of the author, consist in the further development of theoretical and practical approaches to the introduction of a controlling mechanism into the management system of agricultural enterprises.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ КОНТРОЛІНГУ ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНОГО НАПРЯМКУ У МЕНЕДЖМЕНТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	6
1.1 Теоретична сутність контролінгу як соціально-економічної категорії.....	6
1.2 Методичні підходи до формування та функціонування контролінгового механізму у підприємствах.....	20
1.3 Зарубіжний досвід впровадження контролінгового механізму у підприємствах.....	29
Висновки до розділу 1.....	36
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ КОНТРОЛІНГОВОГО МЕХАНІЗМУ У СФГ «ВІДРОДЖЕННЯ».....	38
2.1 Організаційно-економічні особливості функціонування СФГ «Відродження».....	38
2.2. Функціонування системи управління та контролю за виконанням рішень у СФГ «Відродження».....	49
2.3 Місце контролінгу у системі управління підприємством.....	53
Висновки до розділу 2.....	57
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛІНГОВОГО МЕХАНІЗМУ У СФГ «ВІДРОДЖЕННЯ».....	59
3.1. Формування та впровадження методів стратегічного контролінгу у підприємстві.....	59
3.2. Вдосконалення управлінського обліку у СФГ «Відродження» як основи ефективного контролінгу.....	70
Висновки до розділу 3.....	73
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Капліна А. І. Контролінг у системі ефективного управління підприємством. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/72.pdf
2. Замятіна Н. В. Місце контролінгу в системі управління сучасним підприємством. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/7_ukr/55.pdf
3. Брітченко І.Г., Князевич А.О. Контролінг : навч. посіб. Рівне : Волинські обереги, 2015. 280 с.
4. Воляник, Г. М., Марушко Н. С. Контролінг у системі управління підприємством. Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип. 19.4. С.151-158.
5. Давидович І. Є. Контролінг : навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2008. 552 с.
6. Зелікман В.Д. Контролінг : конспект лекцій. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2008. 45 с.
7. Циглик І. І., Мозіль І. О., Кідрякова Н. В. Контролінг. Сутність і основи формування та функціонування на підприємствах України. Економіка. Фінанси. Право, 2014. №4. С. 14-18.
8. Петренко С. Н. Контролінг: навч посібник. К: Ніка-Центр, Ельга. 2013. 156 с.
9. Терещенко О.О. Концепція фінансового контролінгу в Україні. Формування ринкової економіки. Зб. наук. праць. К. : КНТЕУ, 2008. С.12–18.
10. Загородній А. Г., Вознюк Л. Г. Фінансово–економічний словник; 3–тє вид., доп. та перероб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. 844 с.
11. Кріченець К. Теоретичні основи контролінгу грошових потоків підприємства. Наука молода. 2017. № 8. С. 172-175.
12. Смоквіна Г.А. Контролінг як складова частина управління підприємством. Вісник соціально-економічних досліджень. 2011. Вип. 2 (42). С. 329–335.
13. Птащенко Л. О. Фінансовий контролінг: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2016. 344 с.

14. Остапенко О. М. Контролінг : курс лекцій для курсантів і слухачів. Кіровоград : КЛА НАУ, 2015. 160 с.
15. Ложачевська О. М., Заяц О. В. Місце контролінгу в системі управління підприємством. Молодий вчений. 2020. № 4 (80). С. 331-335.
16. Жавнерчик О.В. Контролінг: Конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2019. 135 с.
17. Стефанюк І.Б. Поняття, сутність і причини виникнення контролінгу. Фінанси України. 2010. №2. с. 146-154.
18. Бруханський Р. Ф. Контролінг. Курс лекцій. Тернопіль: ТНЕУ, 2010. 114 с.
19. Пушкар М., Пушкар Р. Контролінг – інформаційна підсистема стратегічного менеджменту : монографія. Тернопіль : Карт–бланш, 2014. 370 с.
20. Костенко О. М. Контролінг як інтегрована інформаційно–аналітична система управління. Економіка АПК. 2013. № 7. С. 87-92.
21. Портна О. В. Контролінг : навч. посіб. Львів : Магнолія–2016, 2018. 240 с.
22. Швиданенко Г. О., Бутнік-Сіверський О. Б., Павленко І. А. та ін. Управлінський контролінг: кол. монографія / за заг. ред. Г. О. Швиданенко. К. : КНЕУ, 2015. 156 с.
23. Прайслер П.Р. Контролінг: підручник. Інтенсивний курс. 4 durchges Aufl - Мюнхен: Олденбург. Відень, 2014. 215 с.
24. Вебер Юрген. Вступ до контролінгу. 4-е, розглянуте і доповнене видання. Штутгарт: chaffer-Poeschel, 2012. 441 с.
25. Бердар М. М. Контролінг як сучасна концепція управління промисловим підприємством. Економіка та держава. 2016. № 11. С. 39-43.
26. Міщенко В. А., Другова О. С., Домніна І. І. Контролінг як засіб підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Наук. вісник Херсонського ДУ: серія «Економічні науки». 2019. Вип. 34. С. 82-86.
27. Маркін І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 304 с.

28. Волкова М. В. Контролінг : конспект лекцій (для студентів бакалаврату усіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 152 с.

29. Прокопенко О. В., Криворучко Л. Б. Економічна суть контролінгу, його місце в системі управління підприємством. Вісник Сумського державного університету. Сер. : Економіка. 2011. № 4. С. 27–34.

30. Реслер М. В. Модель контролю обліково–аналітичного забезпечення менеджменту. Вісник Волинського інституту економіки і менеджменту. 2013. № 5. С. 162-170.

31. Говорушко, Т. А., Кроніківський Д. О. Дослідження методів оцінки ефективності системи контролінгу. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 5. Частина 2. С. 63-65.

32. Говорушко, Т. А., Кроніківський Д. О Проблемні аспекти впровадження контролінгу в Україні. Економічний часопис – XXI. 2011. № 1-2. С. 51– 53.

33. Зоріна О. Організація контролінгу в Україні: питання теорії та практики. Ринкова система України. 2014. № 12. С. 34-39.

34. Копча Ю. Ю. Особливості конторлінгу в системі управління формуванням потенціалу економічної безпеки підприємства. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2019. №1(65) С. 139-148

35. Терещенко О. О., Баб'як Н. Д. Фінансовий контролінг: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2013. 407 с.

36. Коробка С. В. Теоретичні аспекти впровадження контролінгу в систему управління підприємством. Таврійський науковий вісник. Серія «Економіка». 2021. Вип. 5. С. 65-71.

37. Станіславчук О. Гнучкий контролінг як елемент антикризового управління підприємством. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_28/Statti/22PDF.pdf

38. Терещенко О. О. Контролінг у системі антикризового управління підприємством. Фінанси України. 2011. № 12. С. 56-63.

39. Адаменко М. Перспективи використання системи контролінгу на підприємствах України. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/1738/1/4%20Adamenko.pdf>

40. Саханчук М. С. Дефініція поняття «контролінг» з точки зору системного підходу. Водний транспорт. 2013. Вип. 2. С. 123–128.

41. Вержбицький О. А. Критерії оцінювання результативності проекту впровадження контролінгу на прикладі торговельного підприємства. Держава та регіони: Серія: Економіка та підприємництво. 2009. № 4. С. 21-25.

42. Отенко І. П., Булкіна І. П. Економічна безпека підприємств в умовах глобальної трансформації: монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 253 с.

43. Ткаченко А., Коваль А. Формування контролінгового механізму в системі управління підприємств. Держава та регіони. 2007. № 2. С. 256-260.

44. Герасименко В.М. Роль контролінгу в системі управління високотехнологічним підприємством. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 62. С. 285-289.

45. Іванова З.О. Особливості формування системи контролінгу на підприємствах. Актуальні проблеми економіки. 2012. № 6 (132). С. 136-141.

46. Коваленко О.В. Функції контролінгу в системі антикризового управління. Економічний форум. 2011. Вип. 2. С. 113-119.

47. Лагодієнко Н.В. Управлінський облік як складова системи контролінгу на підприємстві. Бізнес-навігатор. 2013. № 2 (31). С. 251-254.

48. Очеретько Л.М., Красовська Н.В. Організація управлінського обліку на підприємствах малого бізнесу. Сталий розвиток економіки. 2017. № 1. С. 88-93.

49. Камінська Т.Г. Роль і місце управлінського обліку в системі контролінгу на підприємстві. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/rol-i-misce-upravlinskogo-obliku-v-sistemi-kontrolingu-na-pidpriemstvi.html>